

ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ТА ЇЇ НОРМАТИВНЕ ЗНАЧЕННЯ

Смоквіна Г.А., к.е.н., доцент,
Каверіна С.Ю.

Одеський національний політехнічний університет

З розробки облікової політики починається будь-яка організація бухгалтерського обліку. Розпорядчий документ про облікову політику підприємства – є основним методичним документом, яким підприємство керується в період своєї діяльності з дня державної реєстрації. Після статуту цей внутрішній нормативний документ є основним [1].

Ефективне функціонування кожного підприємства залежить від якісно побудованої системи бухгалтерського обліку, яка в свою чергу передбачає формування та прийняття чіткої облікової політики підприємства на тривалу перспективу. Обрана облікова політика впливає на значення таких показників, як: майно, собівартість продукції, додана вартість, прибуток, податок на прибуток, фінансовий стан підприємства [2]. Таким чином, облікова політика це не тільки сукупності принципів, методів і процедур, а й важливий засіб, який допомагає при формуванні величини основних показників діяльності підприємства, а також податкового планування і цінової політики [3].

Виходячи з важливості облікової політики, вважається доцільним розглянути визначення терміну «облікова політика», яке існує на сьогодні у вітчизняних та закордонних науковців, для більш глибокого розуміння цього поняття, табл. 1.

Таблиця 1 – Підходи до визначення терміну «облікова політика» у вітчизняній та зарубіжній літературі

Автор	Визначення
Бутинець Ф.Ф. [4]	Розглядає як сукупність способів ведення бухгалтерського обліку, які були обрані підприємством.
Дерія В.А. [5]	Розуміє офіційно затвержене на підприємстві надане державою йому право вибору, з урахуванням його цілей, специфіки діяльності підприємства та чинних правових актів, відповідних методик та форм, техніки ведення бухгалтерського обліку.
Житнього П.С. [6]	Розглядає одночасно інструмент історичного та поточного обліку, попередньої оцінки господарських фактів, прогнозування, планування і внутрішньогосподарського контролю, а також інструмент перетворення інформації про господарські події в облікові показники згідно з потребами фінансової звітності та управління виробничою системою.
Сук П.Л. [7]	Розглядає як принципи і правила ведення бухгалтерського обліку на конкретному підприємстві.
Ловінська Л.Г., Стефанюк І.Б. [8]	Розглядає як сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються суб'єктом господарювання для ведення поточного обліку, складання та подання фінансової звітності в межах, визначених Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, іншими нормативними документами, затвердженими Міністерством фінансів України та іншими органами виконавчої влади після погодження з Міністерством фінансів.
Азрім'ян А.Н. [9]	Розглядає як обрану підприємством сукупність способів ведення бухгалтерського обліку (первинного спостереження, вартісного виміру, поточного групування і результатів узагальнення фактів господарської діяльності) у відповідності з особливостями його господарської діяльності, яка використовується постійно.

Автори дають різні визначення терміну «облікова політика». Отже аналіз підходів до трактування поняття «облікова політика» свідчить про відсутність єдиної думки науковців з цього приводу.

Слід зазначити, що існують і законодавчо закріплені визначення терміну «облікова політика» які існують на сьогодні у вітчизняних, міжнародних та іноземних нормативно-правових актах табл. 2.

Таблиця 2 – Трактування поняття «облікова політика» у міжнародних та іноземних нормативно-правових актах

Країна	Нормативно-правовий акт	Визначення
МСФЗ	Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» [10]	Облікові політики – конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практика, застосовані суб'єктом господарювання при складанні та поданні фінансової звітності.
Україна	Закон «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [11]	Облікова політика – це сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності.
Республіка Молдова	Закон «Про бухгалтерський облік» від 27.04.2007 р. № 113 [12]	Облікові політики – сукупність основоположних принципів, якісних характеристик, правил, методів і способів, затверджених керівництвом суб'єкта для ведення бухгалтерського обліку та складання фінансових звітів
Республіка Білорусь	Закон «Про бухгалтерський облік та звітність» [13]	Облікова політика – сукупність способів і методів ведення бухгалтерського обліку, які використовуються підприємством.
Республіки Туркменістан	Закон «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» від 27.11.2010 р. № 155 [14]	Облікова політика – сукупність конкретних методів і способів здійснення первинного спостереження, вартісного виміру, реєстрації, поточного групування та підсумкового узагальнення фактів економічної діяльності економічного суб'єкта, встановлених національними та міжнародними стандартами фінансової звітності.

Як бачимо з табл. 2 тлумачення облікової політики в українському законодавстві, так само, як і в законодавстві інших країн (Молдові, Білорусії, Республіки Туркменістан) співвідноситься з визначенням, що міститься у МСФЗ, але наведені у нормативно-правових актах визначення облікової політики не повною мірою відображають її роль в обліковій системі підприємства та значимість при вирішенні облікових завдань, що ставляться перед нею на практиці.

Отже, після аналізу міжнародних та іноземних нормативно-правових актів та вітчизняної та зарубіжної літератури можна зробити наступний висновок, облікова політика – це цілий комплекс мір по організації діяльності підприємства, які підприємство застосовує із першого дня здійснення всіх його господарських операцій.

Література:

1. Чиж В.І. Методологія облікових процедур в управлінні витратами: монографія / В.І. Чиж. – Луганськ: Вид-во СНУ ім. В. Даля. – 2004. – 296 с.
2. Кірсанова В.В. Вплив облікової політики підприємства на формування його фінансових результатів / Кірсанова В.В., Пеліпадченко Д.С. // Інноваційна економіка, 2013. № 6. С. 50-56
3. Селіванова Н.М. Облікова політика підприємства: проблеми визначення поняття та нормативно-правового регулювання / Н.М. Селіванова // Економіка. Фінанси. Право. – 2016. – № 7. – С. 18-22.
4. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: [підручник для студ. вузів спец. 7.050106 «Облік і аудит»] / Ф.Ф. Бутинець. – Житомир: ЖІТІ. – 2010. – 640 с.
5. Каверіна С. Методичні аспекти формування облікової політики підприємства: національний та міжнародний досвід / С. Каверіна, Г.А. Смоквіна // Економіка. Фінанси. Право. – 2016. – №3/1. – С. 8-14.
6. Житний П. Системний аспект облікової політики / П. Житний // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – № 1. – С. 62-65.
7. Сук П. Облікова політика підприємства / П. Сук // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2005. – № 1. – С. 2-4.
8. Ловінська Л.Г. Організація бухгалтерського обліку та фінансового контролю в сучасних умовах господарювання в Україні / Л.Г Ловінська, І.Б Стефанюк – К.: НДФІ, 2006. – 240 с.
9. Азмірян А.Н. Великий економічний словник [Текст] /А. Н. Азмірян; під редакцією А.Н. Азміряна. – 6-е видання, доповнене. – М.: Інститут нової економіки. – 2004. – 1, 376 с. – ISBN 5-89379-012-4.
10. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 (МСБО 8).Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки. Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_020.
11. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
12. Закон Республіки Молдова «Про бухгалтерський облік» від 27.04.2007 р № 113 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lex.justice.md/ru/324098>.
13. Про бухгалтерський облік та звітності: Закон Республіки Білорусь від 18.10.1994 р № 3321-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pravo.by/main.aspx?guid=3871&p0=V19403321&p2={NRPA}>.
14. Закон Республіки Туркменістан «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» від 27.11.2010 р № 155 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.tm/downloads/buh/rus/kanunbuhr.zip>.